

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—
Üksiknumber 15 senti.

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 46

Tallinn, 22. novembril 1938

IV aastakäik

SISU:

Lk.

PÕLLUMAJANDUS

Seakasvatussaaduste turustuskorraldusi Lätis ja
Leedus 816
Aedsaaduste turustamine Norras 817

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

Väliskaubandus oktoobris 1938, a. 819
Lühiruudiseid 823

LAEVANDUS

Tallinna sadama tegevus okt. k. a. 824
Sadamate (peale Tallinna) tegevus okt. k. a. 824

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

Võiturg 825
Juustuturg 825
Peekoniturg 825
Põllumajanduslik väljavedu 826
Tapaloomade ja lihaturg 826
Toornahkade turg 827
Kanamunaturg 827
Piimaturg 827
Teraviljaturg 827
Linaturg 828
Kartuliturg 828
Aedviljaturg 829
Kalaturg 829

INFORMATSIOONI OSA

Eesti Panga nädalaaruanne 880

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

Poolaga liidetud maaala majanduslik tähtsus 881
Viljahindade kujunemine Poolas une lõikuse järgi 881
Valutamääruste kõvendamine Poolas 881
Väljaveopreemiad Soomes 882
Taani-Saksa kaubandus 882
Angerjate import Belgiasse 882
Antwerpeni ja Rotterdami sadama tegevus 1938. a.
I poolel 888
Eesti väliskaubandusbilanss 884

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE

Marketing Arrangements for Pig Farming Pro-
ducts in Latvia and Lithuania 816
Marketing of Garden Produce in Norway 817

INDUSTRY AND TRADE

Foreign Trade in October, 1938 819
Sundry Information 823

SHIPPING

Tallinn Harbour in October, 1938 824
Shipping Activities (Excl. Tallinn) in October 824

AGRICULTURAL MARKETS

Butter Market 825
Cheese Market 825
Bacon Market 825
Exports of Agricultural Products 826
Cattle and Meat Market 826
Rawhide Market 827
Egg Market 827
Milk Market 827
Grain Market 827
Flax Market 828
Potato Market 828
Vegetable Market 829
Fish Market 829

INFORMATION PART

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return 830

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION

Economic Importance of Area Ceded to Poland 831
Development of Grain Prices After New Harvest
in Poland 831
Tightening Restrictions Concerning Foreign Cur-
rency in Poland 831
Export Premiums in Finland 832
Danish-German Trade 832
Import of Bels into Belgium 832
Harbour Activity of Antwerp and Rotterdam du-
ring 1 Half of 1938 833
Estonian Trade Balances 834

PÖLLUMAJANDUS

SEAKASVATUSSAADUSTE TURUSTUSKORRALDUSI LÄTIS JA LEEDUS MARKETING ARRANGEMENTS FOR PIG FARMING PRODUCTS IN LATVIA AND LITHUANIA.

Läti. Alates 1930. a. püüdis Läti valitsus edustada seakasvatust, al- gul kindlustatud hindadega, siis toetusraha- dega ning lõpuks turustuslubade või kaardi- süsteemiga. Kuna tagajärg ei olnud rahul- dav, pandi 1935. a. kehtima monopolikontroll elussigade ning sealiha väljaveo suhtes ja valiti kindlustatud hindade süsteem. Kutsuti ellu aktsiaselts, milles riik ise oli peaktsio- näriks. Ühing, nimega A/s. Bekona Eks- ports, omas ainuõigust elussigade ja sealiha väljaveoks. Ta võttis üle kooperatiiv-pee- konkäitise Valmieras ning eraettevõtted Riias ja Liepajas. Avati ostupunktid kõigis tähtsamais seakasvatustikeskustes, kus Bekona Eksportsi agendid ostsid sigu üles otse talun- deist.

Monopoli kehtimapanekust peale on oste- tud sigu kindlustatud hinnasüsteemi koha- selt. Ühing määrab hinnad teatud ajavahe- mikuks ning avaldab need ajalehis. Hinnad on kalkuleeritud seejuures küllaldaselt kõr- gelt, et võimaldada seakasvatatajatele keskpä- rast tasuvust ning samal ajal hoiduda oma maa tarvitajate liigest koormamisest. Kuid läti teravilja- ja kartulihinnad on määritle- tud niivõrd kõrgele seisundile, et seakasva- tajaile tasuvuseks tuleb sigade ostuhindu hoi- da võrdlemisi kõrgele. Seetõttu on ka Lätis sigade hinnad kõrgemad tema naaberrii- gest, mistõttu algul olid kahjud vältimata ning riiklikud abirahad vajalikud. Nii tuli esime- sel tegevusaastal riigil maksta juurde suuri summasid seahindade kindlustatud tase- mel hoidmiseks. 1936. a. määrati toetusra- haks Bekona Eksports'ile 1 milj. latti. Kuid järgneval aastal kerkisid peekoni- ning suit- sutatud sealiha hinnad inglise turul niivõrd kõrgele, et ühing võis ostuhinnana maksta kindlustatud hinda ilma riikliku abita.

Kuna kindlustatud hinnad võimaldavad seakasvatatajatele rahuldavat tasuvust monopoli läbi turustamisel, siis asjaolu, et viimane os- tab ainult neid sigu, milliseid ta võib turus- tada edasi, ei kindlusta kasvatatajale alati kindlustatud hinna saavutamist oma tooteile.

Suure sigade arvuga aegadel on kasvatatajad sunnitud müüma oma ülejäägi eralihunikele ning -ülesostjatele, kes muidugi määravad oma hinda, tavaliselt 20% või enam alla kindlustatud hinna. Seevastu maksab mono- pol vähese sigade arvuga aegadel, nagu näit., 1937. a. sügisel, sigade eest kindlusta- tud hinnast kõrgemat hinda.

Andmed näitavad, et ligemale pool üldi- sest seakasvatustoodangust läheb kauban- duslikuks otstarbeks, ning see toodangu arv kõigub 300—400 tuh. aastas. Sellest tape- takse kasvatatajate poolt keskmiselt 160 tuh. siga ning müüakse tervikuina, 40 tuh. lä- heb peekoniks töötletult Inglisse, 20—80 tuh. veetakse välja ehk üles ja läheb eralihunikele ja monopolile siseturutarbeks. Monopoli tegevuse suurenemine siseturul on mõjunud seaturu hinnaseisundile abista- valt, ning 1937. a. teise poole jooksul ostis Bekona Eksports umbes 80% temale pakutud sigade üldarvust. Monopol on ka pööranud oma tähelepanu kavale osta üles sigu üle- jäägiajal ning töötletult hoida neid varus kasutamiseks puudujäägiajal. 1937. a. tu- rustusharitipul oli monopolil laostatud um- bes 10 tuh. siga.

Peekonit töötletakse inglise jaoks kõigis 3 Bekona Eksports tapamajas, kuid peami- selt Valmieras. Liepaja sealihatöötlemis- käitises spetsialiseeritakse suitsusealiha kon- servimist, kuna Riia valmistab igasugu sea- liha ning delikatesstooteid välis- ning sise- turu tarbeks. Nende kolme eksporttapamaja lähikäik on keskmiselt 2 000 siga päevas. Searasva töötletakse ainult Riias, kuhu on seatud üles taani tsentrifugaalmasin. Kuid monopoli searasvatarvidus lubab masinatar- vitust ainult kord nädalas. Elusnuumsigade väljaveoks Saksa kogutakse neid Liepajasse ning veetakse välja mereteed mööda. NSVL-le määratud elussead eksportitakse raudteel.

Leedu. Et saada üle seapidamistoodan- **Lithuania.** gu turustusraskusist, omandas leedu valitsus 1930. a. algul teatud määral

Taani eeskujul kaardisüsteemi. Kuid see süsteem osutus ebapraktiliseks, ning pärast kestvaid katsetusi kindlustatud hindadega ja abirahadega pandi lõpuks kehtima väljaveo-kontroll ning omastati lepingutesüsteem seakasvatatajate ja väljavedajate vahel.

Leedu kindlustatud hindade programmi ning turustuslepingute sõlmimist alustas riigi ning tootjate a/s „Maistas”, kellele anti ka elusloomade ning nende saaduste välja-veomonopol. Maistas Company sai oma algatuse eraettevõtteks 1922. a., tegutsedes peamiselt sulgloomade ning munadega. 1925. aastal müüdi ta edasi põllumajandusorganisaatsioonidele, näidates väikest tõusu kuni 1929. a., mil teraviljahindade madal seisund ning NSVL-du linadumpingud sundisid leedu põllumeeste ning valitsuse tähelepanu elusloomade eksportimisele. Samal aastal laiendas ühisus oma tegevust, ehitas uusi tapamaju ning algas peekoni väljavedu. 1930. a. liitus ta riikliku sealihä-suitsutamiskäitise-ga, tulles valitsuse kontrolli alla, korraldati ümber aktsiaseltsiks ning järkjärgult väiksema-te eksportijate väljalangemisega, kes ei jõudnud võistelda riigi poolt abistatava ühingu-ga eksporttooteiks nõutava kõrge mihuse-ga, omas täieliku elusloomade ning nende toodete väljaveo monopoli.

Seakasvatatajad, kes müüvad Maistas'ele elusloomi, on kohustatud ostma ühingu akt-siaid, milleks väljamakstavast summadest arvatakse väike % maha kasvatatajate poolt ostetud aktsiate katteks. Kuna 1932. a. tuli riigil maksta juurde 16 milj. lit. puudujäägi katteks, alanes sellest aastast peale puudu-jääk kiiresti. 1936. a. pandi 10% tulust re-servfondiks ning maksti aktsionäridele 6%-st dividendi. 1937. a. töötas veelgi pare-maid tagajärgi.

Seakasvatatajad seovad tavaliselt isiklikke lepinguid Maistas'ega: sigade turustusarvu

üle 4-kuiste tähtaegadega. Kasvatatajale keskmist tasuvust võimaldavad ettekindlus-tatud hinnad kõiguvad kergelt aastahooaega-dega, sööda- ning väljaveoturgude hindadega.

Nagu Lätis, nii ei kohusta kindlustatud hinnad Maistas't ostma üles kõiki pakutud sigu, mistõttu ka siin tuleb seakasvatatajail suure sigade arvuga ajal leppida lihunike ning eraülesostjate madalate hindadega. Siiski ei ole seisund ses suhtes Leedus nii halb nagu Lätis, sest sigade arvu vähene-mine, lepingutesüsteem ning Maistas'e tege-vuse laienemine siseturul on hoidnud sea-kasvatatajaid suurist ning kestvaist sigade arvu ajast. Pealegi on võetud tarvitusele si-gade ülesost ülejäägi ajal, et neid töötleda ja laostada.

Igal aastal ostetakse kaubandusotstarbeks 600—800 tuh. siga. Neist omandab Maistas enamiku ning ta ostud katavad 80% kogu pakumisest. Tavaliselt läheb umbes pool kaubandussigadest siseturustusele, kuna üle-jääk eksporditakse elusalt või töötletult sea-lhana.

Kõikjal töötletakse wildshire-külgi S.-Bri-tile, konservitakse suitsusealiha ning valmis-tatakse palju teisi tooteid sise- ja eksport-turustuseks. Briti sisseveokvootede kehtima-panemisega on tõusnud nuumsigade toodang ning umbes $\frac{1}{3}$ sigade-toodangust on nuum-sead, st. peekonsead nuumatakse rasvakaalu-sigadeks. Selle tulemusena tõusis searasva töötlemine ning omas veelgi soodsamat tõu-get 1936. a., mil kaubavahetus Saksaga seati taas jalule. Leedus valmistatakse searasva tavaliselt lahtiselt kateldes, kuna abinõud au-rutatud searasva valmistamiseks puuduvad. Eksporditavad elussead kogutakse Klaipedas-se, kust neid laevadega veetakse Saksa väl-ja. Elussigade väljavedu NSVL-u on vane-maid harusid Leedus ning toimub raudtee kaudu.

AEDSAADUSTE TURUSTAMINE NORRAS. MARKETING OF GARDEN PRODUCE IN NORWAY.

E. Arro.

Aiandus on Norras arenenud suurte edu-sammudega. Võrreldes 1907. a. on köögi-viljade all olev maa-ala k. a-ks kasvanud

10-kordseks ja viljapuude arv on suurene-nud võrreldes 1910. a. enam kui poole võrra. Ühes toodangu suurenemisega on tõusnud

ka aedsaaduste tarvitust. See on suurenenud isegi jõudsamini kui on suudetud toota saadusi.

Moodsate ja hästiorganiseeritud müügilkorralduste kaudu on aedsaadused tehtud laiemale hulkadele alati kättesaadavaks. Eeskujuliku sortimise ja pakkimise kaudu on tõstetud kaubaväärtust, mis omakorda meelitab ostma, tagades tarvitajale kõrgemihuslikku, rikkumata ja võltsimata kaupa.

Norra aednikud ja aiandusorganisatsioonid on jõudnud selgusele, et on tähtis mitte ainult aedvilja toota, vaid seda ka õieti turustada ning toimetada kätte tarvitajale.

Aedsaaduste turundamisorganiseerimise alal on Norras tehtud juba paljugi ja asi areneb suurte edusammudega.

Üheks põhjuseks, miks saaduste müüki on suudetud korraldada hästi, on kahtlemata kehtivad aedsaaduste valiku-, sortimis- ja pakkimismäärused. Neid määrusi on aegajalt muudetud ja parandatud (1933 ja 1936. a.), et rahuldada ostjaskonna kasvavaid nõudeid.

Ka käesoleval sügisel hakkasid kehtima uued puuvilja sortimis-, pakkimis- ja turustamiseskirjad, millised on töötatud välja Norra põllutööministeeriumi ja Norra standardimisühingu (Norges Standardiserings Förbund) poolt. Alates 1. X s. a. ei või enam norra õunu ega pirne, millised ei ole pakitud eeskirjadele vastavalt, saata turule või müüa kauplustes.

Pakendid peavad olema varustatud selgestiloetavate kirjadega, millised märgivad puuvilja liigi, sordi, valiku ja kaalu. Pakendid, millised sisaldavad sortimata puuvilja, peavad olema varustatud selgestiloetava kirjaga „sortimata”. Samuti kehtivad kindlad eeskirjad puuvilja säilitamise ja transpordi kohta. Nii on täiesti keelatud puuviljavedu lahtiselt laeva, raudteevagunita või muude veoahimõudega. Kehtimapanud määruste vastu eksimine on karistatav. Kõvasti on keelatud tarvitada samu etikette välismaise puuvilja turustamisel ning müüa seda norra puuvilja nime all. Õunte ja pirnide pakkimisel kasustatakse ameerika pakkimisviisi ilma laastvillata ja lainepapita üksikute puuviljade vahel. Ainult kasti põhja ja kaane alla asetatakse kord lainepappi.

Kõrgemad valikud puuviljast mähitakse paberisse.

Ka kõögiviljade sortimise ja pakkimise kohta on töötatud välja kindlad määrused, kuid need ei ole veel ametlikult sunduslikud. Kuid selgub, et kasvatajad võtavad nad ise tarvitusele, sest korralikult pakitud kaupa on palju hõlpsam transportida ja turustada.

Eriti on vastavate määruste järgi käidud tomatite, kurkide, lillkapsa, aedubade ja kartulite turustamisel.

Kogu aiandusnõuande aparaat ja kutsealaline kirjandus on rakendatud tööle, et selgitada tootjale uusi määrusi ja olla abiks nende teostamisel.

Eriti hoogsalt on edenenud puuviljasortimine ja -pakkimine. Üle maa on korraldatud lühemaajalisi erikursusi vilunud puuviljasortijate ja -pakkiivate väljaõpetamiseks. Praegu on Norras ametis umbkaudu 200 säärast vilunud puuviljapakkiijat, kes on tegevuses üksikute suuremate puuviljakasvatavate juures või intensiivseis tootmisrajoones ja ühistegelikes puuvilja vastuvõtukeskusis.

Et kehtivate reeglite ja määruste vastu ei eksitaks, on ametis vastavad puuviljakontrolörid. Praegu on ametis 4 alatist kontrolööri, asukohtadega suuremais linnades. Peale nende palgatakse väiksemaisse linnadesse ja puuviljakasvatusteskusis hooaegadel ametisse abikontrolörid. Kui turustatav puuvili ei ole omaniku poolt sorditud ega pakitud õieti ning pakendile märgitud andmed ei vasta kauba tegelikule väärtusele, teatab kontrolör esiletulnud puudusist ja vigadest kaubaomanikule ja tootjale ning juhib tähelepanu esinenud puudusile. Kuritahtlike eksimuste puhul teevad nad esialgu hoiatuse, kuid edaspidi võivad nad ise määrata teatud karistust. Ka äriühonned langevad puuviljapakendite valeandmetega varustamise või võltsimise puhul karistuse alla.

Selle tagajärjel on Norras jõutud juba nii kaugele, et suurem osa müügitoodavast puuviljast on pakitud ja sorditud eeskujulikult määrusile vastavalt.

Edasi on aedsaaduste turustamisele ja hindade reguleerimisele aidanud palju kaasa ka tootjate endi poolt asutatud ühistegelik

aedsaaduste turustamise keskorganisatsioon S/L Gartnernes og Hagebrukernes Salgslag, asutatud 1930. a. keskkohaga Oslos. Praegu on ühingul igas suuremas linnas alaosakonnad. Liikmeiks võivad olla üksikisikud kui ka aiandusseltsid ja -ühingud. Liikmed on kohustatud müüdivaid saadusi sortima ja pakkima vastavalt määrusile ja eeskirjadele. Samuti on nad kohustatud turustama kõiki turulesaadetavaid aedsaadusi ühingu kaudu. Oslos omab müügiühing suure müügihalli, kus aedsaaduste müüki toimatakse oksjoni teel Hollandi ja Taani eeskujul. Senini on olnud võimalik realiseerida liikmete poolt müügiülesaadetud saadusi raskusteta. On märkimisväärne, et paljud suured haiglad ja laevandusseltsid ostavad endile vajalikud saadused aednike ühistegeliku keskorganisatsiooni kaudu.

Talvel alustab Oslo linnavalitsus uue suure neljakordse turukaubamaja ehitustöid. Sellest hoonest reserveeritakse kaks korda eelnimetatud müügiühingule. Need ruumid mahutavad praegusest palju suurema müügisala, laduruumid ja külmuhoone.

Paremusi, milliseid tootjad on saavutanud nimetatud organisatsiooni kaudu, võiks kokkuvõtetult iseloomustada järgmiselt: saaduste hinnad on kõrgemad tavalisest turuhulgimüügihindadest. Ühest keskusest on võimalik reguleerida saaduste turustamist ja osa saadusi juhtida neisse linnadesse, kus neist on puudus ja nende hinnad kõrgemad. Kui hinnad langevad, võib osa saadusi paigutada lattu ja oodata hindade paranemist. Samuti jääb tootjal ära aeganõudev turulkäimine või kauba ostjale koju kättetoimetamine. Tal on vaja saata teele ainult omi aedsaadusi ja kui need on organisatsiooni kaudu müüdid, makstakse raha pankka tema jooksvale arvele.

Nimetatud müügiorganisatsioon leiab aednike seas järjest enam poolehoidu ja liikmeskond kasvab iga aastaga.

Kokkuvõttes võib öelda, et aedvilja turustamine Norras on eeskujulikumaid ja pareminiorganiseeritud Euroopas, kindlustades tootjale saaduste eest tasuvat hinda ning tarvitajale esmajärgulist kaupa.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

VÄLISKAUBANDUS OKTOOBRI 1938. A.

FOREIGN TRADE IN OCTOBER, 1938.

Väliskaubandusbilanss kujunes k. a. okt. 1,5 milj. kr. aktiivseks, kuna m. a. samal kuul see oli 49 tuh. kr. passiivne. Nii suure väljaveoülekaaluga väliskaubandusbilanssi ei ole olnud tänava ühelgi kuul. Samuti ei ole väliskaubandusbilanss okt. viimase 10 aasta jooksul andnud nii suurt väljaveoülekalu. Kuid vaatamata väliskaubandusbilansi soodsaile tulemusile, näitas kaubavahetuskäive võrreldes m. a. okt. langust, kahanedes 22,2 milj. kr-lt 17,9 milj. kr-le (19,5%). Tagasiminekuks esines sisse- kui ka väljaveos, kusjuures sissevedu kahanes 11,1 milj. kr-lt 8,2 milj. kr-le (26,4%) ja väljaveu — 11,1 milj. kr-lt 9,7 milj. kr-le (12,6%). Sisseveo kahanemine on tingitud tähtsal määral k. a. ok. vähem imporditud teravilja, tekstiiltoorainete ja jõuning töömasinate tõttu, kuna väljaveo langus

toimus peamiselt vähenenud metsamaterjali- ja karjasaaduste ekspordi arvel.

Väljaveu — Exports.

Võrreldes k. a. okt. väljaveu m. a-ga näeme väljaveokoostises mõningaid muutusi. Toit- ja maitseainete ning toor- ja poolvalmisainete eksport osutas langust, kuna elusloomade ja valmissaaduste väljaveu näitas tõusu. Kuigi elusloomade ja valmissaaduste ekspordist saadi k. a. okt. enam kui m. a. samal kuul, ei jätku neist summadest toit- ja maitseainete ega toor- ja poolvalmisainete arvel tekkinud puudujäägi katmiseks. Toit- ja maitseainete väljaveu kahanes 4,6 milj. kr-lt 3,7 milj. kr-le (19,9%), peamiselt karjasaaduste arvel ja toor- ning poolvalmisainete eksport — 4,5 milj. kr-lt 3,2 milj.

kr-le (29,1%) vähem välisturgudele müüdid metsamaterjali tõttu. Elusloomade väljavedu suurenes samal ajal 290 tuh. kr-lt 722 tuh. kr-le (149,0%) suurenenud sigade väljaveo tõttu, ja valmissaaduste väljavedu — 1,7 milj. kr-lt 2,1 milj. kr-le (22,3%) enam eksporditud puutööstussaaduste ja keraamika ning muu, mineraalkauba arvel.

Väliskaubanduskäive oktoobris 1937—38.

Turnover of October Foreign Trade, 1937—38.

	Oktoober		1.1—31.X		1937 % 1937=100
	1938	1937	1938	1937	
	1000 kr. — In 1000 Kr.				
Väljavedu — Exports	9 683	11 085	85 554	85 751	99,8
Sissevedu — Imports	8 197	11 134	90 738	92 301	97,7
Käive — Turnover	17 880	22 219	176 290	178 051	98,7
Väljavedu ±					
Exports ±	+1486	-49	-5 182	-7079	
	1000 tn. — In 1000 tns.				
Väljavedu — Exports	49	62	354	424	83,5
Sissevedu — Imports	82	41	340	380	94,4
Käive — Turnover	81	103	694	784	88,5

Toit- ja maitseainete rühmas on õige tublisti vähenenud või munade ja lihakauba väljavedu, kusjuures langus väärtuselt ületab koguse, kuna välisturuhinnad olid k. a. okt. madalamad kui m. a. samal kuul. Kõige enam langes võihind. Või kg-st saadi k. a. okt. 1,63 kr. 2,06 kr. vastu m. a. samal kuul, seega 43 s. (20,9%) vähem. Eksporditud munade kg-st saadi samal ajal 1,40 kr. 1,46 kr. vastu m. a. okt., seega 6 s. (4,1%) vähem. Liha- ja lihakaubahinnas on muutus väiksem. Peekoni kg-hind näitas väikest tõusu (1,4%) ja lambalihahind — mõõdukalt langust (1,3%). Võid veeti välja k. a. okt. 1 263 tn. 1 446 tn. vastu m. a. okt., seega 183 tn. (12,7%) vähem, kuna või eest saadud rahasumma langes 3,0 milj. kr-lt 2,1 milj. kr-le, s. o. 900 tuh. kr. (30,9%). Munaeksport vähenes koguselt 5,2 milj. munalt 3,4 milj. munale (35,5%) ja väärtuselt 460 tuh. kr-lt 284 tuh. kr-le (38,3%). Liha ja lihakaupa saadeti välisturgudele 306 tuh. kr. väärtuses, kuna m. a. okt. ulatus nimetatud kauba eksport 363 tuh. kr-le — tagasimineki 15,7%. Kartulite väljavedu kasvas koguselt kui ka väärtuselt — esimene 1 781 tn-lt 3 711 tn-le (108,4%) ja teine — 128 tuh. kr-lt 205 tuh. kr-le (60,2%).

Toor- ja poolvalmisainete väljavedu on tänavu tunduvalt väiksem kui

mulu. Nimetatud rühma tähtsamaist aineist esines juurdekasv võrreldes m. a. okt. ainult lina ja põlevkiviõli väljaveos, kuna ülejäänud ainete eksport näitas langust. Lina väljavedu kasvas 96 tn-lt 471 tn-le (390,6%) ja väärtuselt — 97 tuh. kr-lt 421 tuh. kr-le (334,0%). Põlevkiviõli müüdi välisturgudel k. a. okt. 6 722 tn 5 590 tn vastu m. a. samal kuul — seega 1 132 tn (20,3%) enam, kuna rahas saadi samal ajal 518 tuh. kr. 459 tuh. kr. vastu m. a. okt., juurdekasv väärtuselt 12,9%. Metsamaterjali väljaveos kestab langus edasi. M. a. okt. 2,4 milj. kr-le ulatuv eksport vähenes tänavu samal kuul 1,1 milj. kr-le (56,2%). Peale nimetatud ainete kahanes väärtuselt tselluloosi väljavedu 10,4%, toornahkade — 53,7%, kunstsarve — 16,4% ja bensini väljavedu — 39,0%.

Eksporditud valmissaaduste üldväärtus suurenes võrreldes m. a. okt. puutööstussaaduste, keraamika ja muu mineraalkauba arvel. Puutööstussaadustist kasvas vineeri ja toolipõhjade väljavedu koguselt 1 502 tn-lt 1 728 tn-le (15,0%) ja väärtuselt — 360 tuh. kr-lt 497 tuh. kr-le (38,1%). Keraamika- ja muust mineraalkaubast tuleb tõsta esile tsementi, mida veeti välja k. a. okt. 3 338 tn. 94 tuh. kr. väärtuses, kuna m. a. samal kuul ei olnud tsemendi väljavedu. Ka telliskivide väljavedu suurenes 291 tn-lt 1 305 tn-le (348,5%). Tahvelklaasi väljavedu suurenes samal ajal koguselt 270 tn-lt 447 tn-le (65,6%) ja väärtuselt — 39 tuh. kr-lt 65 tuh. kr-le (66,7%).

Sissevedu — Imports.

Sissevedu kahanes m. a. okt. võrreldes 2,9 milj. kr. (26,4%), kusjuures koostis muutus tähtsamate rühmade järgi järgmiselt: valmissaaduste import langes võrreldes m. a. okt. 6,5 milj. kr-lt 5,1 milj. kr-le (21,3%), peamiselt vähemimporditud masinate ja tööstusseadiste tõttu, toit- ja maitseainete — 1,7 milj. kr-lt 753 tuh. kr-le (55,9%) tähtsal määral vähenenud teravilja, kala ja mitmesuguste maitseainete (nagu suhkur, tee, kakao jne.) sisseveo arvel ja toor- ning poolvalmisainete sissevedu — 2,9 milj. kr-lt 2,3 milj. kr-le (20,5%) — eeskätt tekstiiltoorainete kui ka keemiatööstustoorainete vähenenud sisseveo tõttu.

Sisse- ja väljaveo tähtsamad ained. — *Principal Commodities of Foreign Trade.*

	Oktoober — October				1./I — 31./X			
	ton.		1000 kr.		ton.		1000 kr.	
	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937
VÄLJAVEDU — EXPORTS.								
	Üldse: — Total:							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	48 888	61 846	9 683	11 085	353 910	423 949	85 554	85 751
II Toit-, maitseained ja joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	7 943	2 076	722	290	53 033	13 545	5 153	1 680
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Teravili — <i>Corn</i>	23	17	3	3	10 080	3 220	1 348	815
Kartul — <i>Potatoes</i>	3 711	1 781	205	128	14 800	16 589	874	822
Või — <i>Butter</i>	1 263	1 448	2 058	2 979	13 055	11 289	22 166	18 874
Munad — <i>Eggs</i> 1000 tk.	3 366	5 220	284	460	39 760	38 639	2 645	2 467
	204	315		460	2 351	2 298		
Liha ja lihakaup — <i>Meat and Meat Products</i>	218	250	308	363	2 694	2 995	8 928	8 623
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	32 837	52 743	3 177	4 476	255 099	340 363	28 223	35 263
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	15	36	44	95	495	823	882	2 035
Metsamaterjal — <i>Timber Materials</i>	16 775	33 675	1 056	2 410	98 041	185 860	6 527	12 744
Tselluloos — <i>Cellulose</i>	6 807	7 388	862	962	55 753	51 840	8 012	6 645
Lina ja -lakud — <i>Flax and Tow</i>	471	96	421	97	5 229	5 245	5 194	5 925
Bensiin — <i>Benzine</i>	193	267	36	59	4 550	3 432	775	771
Põlevkiviõli — <i>Shale-Oil</i>	6 722	5 690	518	459	51 830	40 190	4 122	3 096
Kunstsarv — <i>Artificial Horn</i>	49	57	107	128	394	639	875	1 442
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	8 377	3 280	2 105	1 721	44 946	38 179	16 756	18 622
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Vineer ja -toolipõhjad — <i>Plywood and Chair-backs</i>	1 728	1 502	497	360	12 621	16 037	3 530	3 916
Ajalehe- ja trükipaber — <i>News-a. other Printing Paper</i>	491	471	104	146	4 504	5 912	979	1 405
Puuv. lõng ja -niit — <i>Cotton Yarn and Thread</i>	173	186	462	464	1 262	1 576	3 459	4 110
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	77	56	192	186	790	773	2 007	2 412
Linane riie jüme — <i>Linen, coarse</i>	22	28	45	59	325	378	672	771
Džutiride ja -kotid — <i>Jute Cloth and Sacks</i>	99	126	55	68	1 186	1 228	682	693
Tsement — <i>Cement</i>	8 338	—	94	—	11 318	—	829	—
Tahvelklaas — <i>Sheet Glass</i>	447	270	65	89	3 081	1 329	441	221
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0	—	0	—	0	0	1	2
SISSEVEDU — IMPORTS.								
	Üldse: — Total:							
I. Elusloomad (arv) — <i>Animals, living (number)</i>	2	8	0	3	194	198	18	64
II Toit-, maitseained ja joogid — <i>Food Products, Stim. Bever.</i>	7 999	12 881	753	1 707	83 106	88 218	10 144	12 137
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Heeringad — <i>Herrings</i>	693	863	127	168	6 172	4 237	1 214	908
Sool — <i>Salt</i>	2 862	2 841	47	46	22 187	14 955	411	265
Suhkur — <i>Sugar</i>	1 018	2 331	137	330	23 037	21 384	3 259	2 763
III. Toor- ja poolv.-ain. — <i>Raw a. Semi-Manufact. Materials</i>	14 302	19 724	2 322	2 922	153 896	193 937	23 060	25 880
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Toortubak — <i>Tobacco unmanufact.</i>	63	58	112	106	648	610	1 190	1 007
Toornahad — <i>Hides undressed</i>	210	118	225	196	1 410	1 235	1 651	1 901
Džaut — <i>Jute</i>	268	10	89	4	1 992	2 004	649	624
Puuvill — <i>Cotton</i>	468	632	487	874	4 653	5 385	4 938	7 546
Vill — <i>Wool</i>	33	32	112	134	260	240	318	1 043
Kivistisi ja koks — <i>Coal and Coals</i>	4 672	8 463	87	165	50 171	66 507	978	1 231
Petrooleum — <i>Petroleum</i>	2 078	1 957	163	199	17 067	15 214	1 428	1 216
Bensiin — <i>Benzine</i>	368	514	35	63	4 544	6 092	495	688
Väetised — <i>Fertilisers</i>	—	601	—	73	68 866	45 748	4 038	2 478
Vävel puhastamata — <i>Sulphur unpurified</i>	2 235	—	203	—	4 267	8 333	387	669
IV. Valmisraadused — <i>Manufactured Articles</i>	9 292	8 355	5 161	6 485	73 384	77 783	57 292	54 561
Sellest: — <i>thereof:</i>								
Puuv. riie — <i>Cotton Piece Goods</i>	6	7	51	61	87	106	850	973
Villane lõng ja -niit — <i>Woollen Yarn and Thread</i>	33	39	252	237	256	260	1 950	2 234
Kunstiõlõng ja -niit — <i>Rayon Yarn and Thread</i>	22	26	97	131	214	237	1 031	1 159
Raud ja teras — <i>Iron and Steel</i>	3 733	4 126	786	962	26 206	36 743	5 995	7 654
Kummi ja k. kaup — <i>Rubber and Rubber Goods</i>	46	84	205	319	598	558	1 807	1 740
V. Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0	0	21	17	2	2	222	189

Valmissaaduste rühmas on võrreldes m. a. okt. vähenenud peamiselt jõu- ja töömasinate, metallide, metallkauba ja transportvahendite sissevedu. Jõu- ja töömasinate import langes 1,2 milj. kr-lt 482 tuh. kr-le (58,3%), metallide — 1,1 milj. kr-lt 886 tuh. kr-le (19,1%), metallkauba — 812 tuh. kr-lt 500 tuh. kr-le (38,4%) ja transportvahendite sissevedu — 369 tuh. kr-lt 195 tuh. kr-le (47,2%).

Kaubarühmade osatähtsus väärtuselt

1. I — 31. X 1937—38 (0/0).

Percentages of Separate Groups of Merchandises According to Value 1. I — 31. X 1937—38.

	Väljavedu Exports		Sissevedu Imports	
	1938	1937	1938	1937
I Elusloomad — <i>Animals, living</i>	6,0	2,0	0,0	0,0
II Toit-, maitseained ja joogid — <i>Food Products, Stim. and Bever.</i>	41,4	36,2	11,2	13,1
III Toor- ja poolvalmisained — <i>Raw and Semi-Manufactured Materials</i>	38,0	41,1	25,4	27,9
IV Valmissaadused — <i>Manufactured Articles</i>	19,6	21,7	63,2	58,8
V Kallismetallid ja -kivid — <i>Precious Metals and Stones</i>	0,0	0,0	0,2	0,2
Kokku — <i>Total</i>	100	100	100	100

Toit- ja maitseaineid imporditi k. a. okt. 1 milj. kr (55,9%) vähem kui m. a. samal kuul, kusjuures ulatuslikumat tagasimineku osutas teravilja, kala ja kalasaaduste, mitmesuguste toit- ja maitseainete ning loomasööda sissevedu. Teraviljaimport (rukis) langes 838 tuh. kr-lt m. a. okt. 210 tuh. kr-le k. a. okt. — seega 74,9%. Kala ja kalasaadustest kahanes õige tublisti heeringate sissevedu. Viimaste ost välisturgudel vähenes 163 tuh. kr-lt m. a. okt. 127 tuh. kr-le k. a. okt. (22,1%). Suhkru sissevedu langes samal ajal koguselt 2331 tn-lt 1018 tn-le (56,3%) ja väärtuselt — 330 tuh. kr-lt 137 tuh. kr-le (58,5%). Peale nimetatud ainete kahanes veel loomasööda sissevedu väärtuselt 48,6%, kuna soolaimport jäi peagu m. a. okt. tasemele.

Toor- ja poolvalmisainete sisseveo tagasimineku toimus võrreldes m. a. okt. peamiselt vähemimporditud puuvilla ja keemiatööstustoorainete tõttu. Puuvilla sissevedu kahanes koguselt 632 tn-lt 463 tn-le (25,9%) ja väärtuselt — 874 tuh. kr-lt 487

tuh. kr-le (44,3%) ning kivisöe ja koksi import koguselt — 8463 tn-lt 4672 tn-le (44,8%) ja väärtuselt — 165 tuh. kr-lt 87 tuh. kr-le (47,3%). Villa sissevedu langes ainult väärtuselt (16,4%), kuna koguselt jäi m. a. okt. tasemele. Säärane muutus esines ka petrooleumi sisseveos, kusjuures väärtuse tagasimineku ulatus 18,1%-le. Väetised, milleid imporditi m. a. okt. 601 tn, k. a. okt. ei veetud sisse. Puhastamata väävi sissevedu ulatus k. a. okt. 203 tuh. kr-le, kuna m. a. samal kuul ei olnud sissevedu. Peale nimetatud kaupade suurenes toornahkade sissevedu 14,8%, toortubaka — 5,7%.

Aasta esimese 10 kuu väliskaubanduse bilanss paranes võrreldes m. a. sama ajaga 1,9 milj. kr. Sisseveo ülekaal, mis ulatus m. a. 10 kuul 7,1 milj. kr-le, langes k. a. 5,2 milj. kr-le, kusjuures kaupade käive näitas mõõdukat tagasimineku — 178,6 milj. kr-lt 176,3 milj. kr-le (1,3%). Väljavedu kahanes 85,8 milj. kr-lt 85,6 milj. kr-le (0,2%) ja sissevedu — 92,8 milj. kr-lt 90,7 milj. kr-le (2,3%).

Väljaveetud kaupadest suurenes toit- ja maitseainete ning elusloomade väljavedu — neist esimene 30,2 milj. kr-lt 35,4 milj. kr-le (17,4%) — eeskätt suurenenud või ja teraviljaekspordi arvel ja teine — 1,7 milj. kr-lt 5,2 milj. kr-le (206,7%) — peamiselt elussigade suurenenud ekspordi tõttu. Samal ajal langes toor- ja poolvalmisainete väljavedu 35,3 milj. kr-lt 28,2 milj. kr-le (20,0%) tähtsal määral kahanenud metsamaterjali väljaveo arvel, ja valmissaaduste väljavedu — 18,6 milj. kr-lt 16,8 milj. kr-le (10,0%) vähem eksporditud tekstiiltööstussaaduste tõttu.

Toit- ja maitseainete import langes 12,1 milj. kr-lt 10,1 milj. kr-le (16,4%) — peamiselt vähemimporditud teravilja tõttu ja toor- ning poolvalmisainete sissevedu — 25,9 milj. kr-lt 23,1 milj. kr-le (10,9%) — eeskätt kahanenud tekstiiltoorainete arvel. Valmissaaduste import suurenes samal ajal 54,6 milj. kr-lt 57,3 milj. kr-le (5,0%), kusjuures ulatuslikumat juurdekasvu näitas jõu- ja töömasinate, põllutöömehhanite ja -riistade, transportvahendite ning metallkauba sissevedu.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa kinnitatud projekti ja kirjelduse kohaselt:

■ O. Sork'ile, Tallinnas Uus Sadama 8 asuva ning ümberkorraldatava masinaehitus- ja mootoriparandustööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 15 töölist. Jõuandjaks 6 el.-mootorit üldvõimega 5,8 HJ. Valmistatakse tuletõrjepritse ning parandatakse mootoreid.

■ O/ü-le „Hansa“, Tallinnas Söörensi 14 asuvas ning ümberkorraldatud trüki- ja raamatukõitmis-tööstuses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 28 töölist. Jõuandjaks 13 el.-mootorit üldvõimega 17,8 HJ. Valmistatakse trüki-, joonimis- ja kõitmis-töid.

■ Kehtna kodumajanduskoolide majapidamisele kuuluva Kehtna piiritusvabriku korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes töötab kuni 5 töölist. Jõuandjaks aurumasin 12 HJ. Valmistatakse puhastatud ja puhastamata piiritust ning piiritustööstuse kõrvalsaadusi.

■ A/S. „Rotermanni Tehased“, Tallinnas Jaama tänn. 1 asuval krundil proovijahuveski ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseadmiseks. Prooviveskis leiab tööd 2 töölist. Jõuandjaks el.-mootor võimega 15 HJ. Prooviveskit kasustatakse uute seadiste proovimiseks veskitöö ratsionaliseerimise otstarbel.

■ Viru-Karula Kartulitõhususele, Vihula vallas, Virumaal, asuvas ja ümberkorraldatud Karula piiritusvabrikus töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 6 töölist. Jõuandjaks aurumasin 12 HJ. Valmistatakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

■ Ehitus- ja Metallitööstusele „Tehnik“ Tartus, Ropka linnaosas, krundil nr. 14 ehitatavas uues ehitus- ja metallitööstuses muudatuste ettevõtmiseks ja selle hoone muudetud kujul ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 60 töölist. Jõuandjaks 2 el.-mootorit üldvõimega 10 HJ. Valmistatakse veivarustis-, kanalisatsiooni-, keskkütte- ja ventilatsiooniseadeid ning nende osi.

■ A/S. „Rotermanni Tehased“, Tallinnas Jaama 1, tehaste krundil raua- ja lukusepatöökoja ehitamiseks ja sisseadmiseks. Nimetatud töökojas leiab tööd 4 töölist mehaanilisi jõuallikaid tarvitamata. Tehakse igasugu parandustöid.

■ A/S „Are“, Tallinnas Reimani 11—3 asuva raadiotööstushoone ette aknašahtide ehitamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 100 töölist. Jõuandjaks 6 el.-mootorit üldvõimega 5,25 HJ. Valmistatakse radioaparate ja nende osi.

■ E. Harpe'le, Viisu asunduses, Esna vallas, Järvemaal asuva ning ümberkorraldatava piiritusvabriku korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 8 töölist. Jõuandjaks aurumasin 6 HJ. Valmistatakse piiritust ja selle kõrvalsaadusi.

■ Eesti Aeroklubile Tallinnas, Tartu m. 107 asutatava lennukite remonttöökoja ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 10 isikut. Jõuandjaks 9 el.-mootorit üldvõimega 14,8 HJ.

■ A/S. „Rotermanni Tehased“, Tallinnas Jaama 1, tema ümberkorraldatava jõujaama korraldamiseks ja sisseadmiseks. Jõujaamas leiab tööd 2 töölist. Jõuallikaiks 3 aurumasinat 250 HJ., 350 HJ. ja 1000 HJ. Valmistatakse elektrienergiat.

■ A/S-le „Eesti Metsatööstus“ tema Tartus, Aleksandri 134 asuva ning ümberkorraldatava lauatehase jõujaama ümberehitamiseks, korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 150 töölist. Uueks jõuallikaks aurumasin 240 HJ. Saetakse laudu ja valmistatakse ehitusmaterjale.

■ A/S-le „Eesti Metsatööstus“ tema Tallinnas Küti 17, asuva ning ümberkorraldatava lauatehase juures juurdeehitiste ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 170 töölist. Jõuandjaks lokomobiil 170 HJ. ja 19 el.-mootorit üldvõimega 235 HJ. Saetakse laudu, valmistatakse muud ehitusmaterjali ja kastilaudu.

■ M. Kamenovsky & Pojad Tartus, Ropka linnaosas, Raua t. asutatava karusna-

ha-töötlemistööstuse ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 12 töölit. Jõuandjaiks 2 el.-mootorit üldvõimega 10,5 HJ. Pargitakse, värvitakse ja töötletakse lõplikult kodu- ja välismaisi karusnahku.

■ A/S. „Rotermanni Tehased“, Tallinnas Jaama 1, laudsepatöökoja ehitamiseks, korraldamiseks ja sisseseadmiseks. Töökojas leiab tööd 6 töölit. Jõuandjaiks el.-mootor 38 HJ. Tehakse puutööd.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAMA TEGEVUS OKT. K. A.

TALLINN HARBOUR IN OCTOBER, 1938.

Tallinna sadama tegevus välissõidu alal okt. ja 10 kuu jooksul:

	Saabus		Väljus	
	okt. 10 k.1938	10 k.1937	okt. 10 k.1938	10 k.1937
Laevade maht				
net. rgt.	83 196	880 288	795 954	84 005
Reis. arv	1 828	41 982	31 474	1 688
Kaupu tn.	36 163	299 194	306 774	39 887
			292 173	301 210

Laevade läbikäik okt. on väiksem kui eelmisel kuul, milline oli omakorda väiksem eelolevast. Laevade läbikäiku vähendab si-giskul järjest tagasiminev reisijatevedu. Reisijate läbikäik ulatus okt. 3511 isikule suvekuude ca 20 000 vastu, olles sealjuures ligi pool väiksem eelmisest kuust. Kaubavedu okt. on suurem kui ühelgi varemäl kuul k. a., ulatudes 76 050 tn, sept. oli kaupade läbikäik 65 820 tn, suurenemine seega 15,5%. Okt. kasvasid sisse- kui ka väljavedu, esimene 7,6% teine — 23,8%.

Eesti laevade osatähtsus sisseveos ulatub 32,2% ja väljaveos — 30,1%, suurem osatähtsus on veel saksa laevadel, nimelt sisseveos 21,0% ja väljaveos — 43,0%.

K. a. 10 kuu jooksul oli laevade läbikäik Tallinna sadamas suurem kui m. a., mida põhjustas suurenenud reisijatevedu. Reisijate läbikäik Tallinna sadamas ületas tänavu 10 kuu jooksul m. a. 32,7%. Kaubavedu jääb aga tänavu 10 kuu jooksul m. a. sama aja kaubaveost maha 2,7%. Vähenesid sisse- kui ka väljavedu, esimene 2,4% ja teine — 3,0%. Rannaveos tuli okt. Tallinna sisse 9338 net. rgt. mahuga (eelml. kuul 14969 net. rgt.) ja väljus 9148 net. rgt. (e. k. 13 097 net. rgt.). Seega oli läbikäik okt. tunduvalt väiksem. Kaubavedu oli samuti väiksem, nimelt 10 986 tn okt. m. k. 17 721 tn vastu.

SADAMATE (PEALE TALLINNA) TEGEVUS OKT. K. A.

SHIPPING ACTIVITIES (EXCL. TALLINN) IN OCTOBER, 1938.

Laevasõit ja veod teisis sadamais peale Tallinna:

	Saabus		Väljus	
	okt. 10 k.1938	10 k.1937	okt. 10 k.1938	10 k.1937
Välissõidust:				
Laevade maht				
net. rgt.	7 504	86 229	102 236	6 832
Reisijate arv	1	3 819	5 521	3
Kaubav. tn.	1 190	19 747	17 599	5 694
			57 094	130 244
Rannasõidust:				
Laevade maht				
net. rgt.	30 695	245 214	274 957	30 176
Reis. arv	6 175	66 565	59 727	6 083
Kaupu tn.	8 732	29 061	31 275	5 022
			36 945	30 018

Välissõidu alal oli tegevus teisis sadamais peale Tallinna okt. veelgi väiksem kui

eelmisel kuul, sest reisijatevedu peagu lakkas ja kaubavedu vähenes sisse- kui ka väljaveo alal ligi poole võrra. Kaupade läbikäigu välissadamatega moodustab suuremosalt Pärnu; teiste sadamate, nagu Saaremaa, Loksa, Kunda, N.-Jõesuu jne. kaupade läbikäik välisveo alal, mis esines tavaliselt niimetamisväärselt, on okt. väga väike.

Üldse on k. a. 10 kuu jooksul teiste sadamate läbikäik välissõidu alal võrreldes m. a. vastavate arvudega väike. Kaubavedu vähenes väljaveo arvel tunduvalt. Vähem veeti k. a. metsamaterjali välja, mis põhjustas kaubaveo kahanemist teisis sadamais

peale Tallinna. Ka reisijatevedu välismaale ja välismaalt jäi tänavtu teiste sadamate kaudu väiksemaks, kui m. a., kuna rohkem reisijaid kasustas Tallinna sadamat, sest Tallinna läbikäik välissõidu reisijateveo alal tõusis.

Teiste sadamate tegevus peale Tallinna koosneb peamiselt rannavedudest, milles on

suurem osatähtsus reisijateveol. Okt. oli märgata tegevuse kahanemist, kuna reisijate liiklemine laevadel jäi väiksemaks.

K. a. 10 kuu jooksul osutusid läbikäigud rannavedude alal teisis sadamais peale Tallinna elavamaks kui m. a. samal ajal, tõus kaubaveos on 7,6% ja reisijate läbikäigus — 11,8%.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Võiturul püüsid m. n. euroopa karjamaajandusmaade võihinnad e. n. tasemel. Nii noteeriti meie võihinnaks Manchesteris 117—119 š cwt, mis on võrdne e. n. hinnanooteeringuga. Soome võihinnaks noteeriti Manchesteris 126—128 š cwt ja taani võihinnaks Londonis — 136—137 š cwt. Saksast saadav hind jäi samuti endisele tasemele. Vastavalt hindade liikumisele ja väljaveetud võikoguste vahetõrõade kujunemisele üksikute turgude järgi noteeriti meie eksportvõihinnaks 164 s. kg. Tendents nõrk.

Võituruseisundi kujunemist Inglises viimaseil nädalail võib iseloomustada üksikute maade võihindade vahede laienemisega.

Taani kui ka soome võihind püsib kõrgemal tavaliselt teiste maade võihindadest, kusjuures m. n. hinnavahe ookeanitõguste maadega laienes veelgi. Praegu ulatub näit., Uus-Meremaa ja Taani võihinna vahe üle 30 š cwt ehk 55 s. kg. Ka eesti võihind võrreldes taani ja soome võiga on näidanud halvenemist, näidates seega kujukalt praegust ebatavalist olukorda võiturul.

Kuigi praegust võituruseisundit peetakse nõrgaks, on tõenäoline, et hinnatase püsib siiski k. a. enam-vähem praegusel tasemel, kuna ei näi olevat erilist üllatust pakkumise ega nõudmise poolel.

JUUSTUTURG. — CHEESE MARKET.

Juustuturuseisund on püsinud juba pikeemat aega stabiilne. Sõltuvalt sellest noteeriti 21. XI juustuhinnad endisiks eksportkui ka siseturujuustu kohta. Vastavalt juusturatta raskusele on eksportjuustuhinnad kahesõgused.

Juusturatta raskus:

	80 kg. ja üle	alla 80 kg.
12 A	115 s. kg.	105 s. kg.
12 B	112 " "	102 " "
11 A	113 " "	103 " "
11 B	110 " "	100 " "
10 A B C	106 " "	106 " "

Siseturujuustuhinnaks noteeriti:

	s. kg.	s. kg.
Sveitsi juust . . .	85—120	Backstein juust . . . 100—110
Hollandi juust . .	100—110	Tilsiti juust . . . 107—115

Konservjuust noteeriti rasvasisalduse järgi: juust, mille kuivaines 35% rasva 105—110 s. kg, — 45% — 130—135 s. kg ja 50% rasvasisaldusega juustu hinnaks 140 s. kg.

K. a. 10 kuu jooksul veeti juustu välja 169 537 kg, 171 694 kr. väärtuses, m. a. samal ajal aga 193 262 kg 203 212 kr. Seejuures tuleb tähendada, et juustu väljaveokõgus näitab viimaseil kuul tõusu. Nii veeti välja k. a. aug. 11 146 kg, sept. — 20 211 kg ja okt. — 25 392 kg juustu. Väljaveetud juustust läks Saksa okt. 23 847 kg, s. o. 93,9%. Väiksemaid koguseid läks Inglise, Kreeka ja Egiptusse.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

M. n. ilmnes peekoniturul taas nõrgenemine. Nõrgenemine toimus peamiselt inglise oma peekoni ja ka välispeekoni pakkumise

suurenemise tõttu. Kuna nõudmine peekoni järele nõrgenes, jäi osa saabunud peekonit müümata. Tekkinud olukorra tõt-

tu noteeriti Londonis kõigi maade peekoni-hinnad 4 š tsm-lt madalamalt kui e. n. Praegune eesti peekoni kõrgema sordi hind on 77 š tsm. Säärast madalat hinda ei ole meie peekonil olnud paaril viimasel aastal.

Võrreldes m. a. sama ajaga on praegune hinnanoteering madalam 8 š ehk 9,6%.

Turuseisund oli nõrgavõitu juba kahel viimasel nädalal ning hinnalangus ei tulnud kaubandusringkonnile ootamata; arvatakse, et nõrgenemine kannab ajutist ilmet. Madalate hindade juures loodetakse nõudmise suurenemist peekoni järele, ning hindade stabiliseerumist endisele tasemele.

Vaatamata peekoniturul ilmnenu hinnalangusele, noteeriti meie peekonil siseturul endised hinnad.

K. n. maksavad eksporttapamajad peekonide eest järgmisi hindu:

Tapakaal	1. sort	2. sort	3. sort	4. sort
60—72 kg.	88	83	77	Siseturu-
55,5—59 „	88	79	73	hinnad
72,5—75 „	83	79	73	
75,5—80 „	79	75	72	

TAPALOOMADE JA LIHATURG.

M. n. kujunes tapaloomade ja lihaturul veiste pakkumine keskmisest suuremaks. Nõudmine keskmiselt ja lahjadele lehmadele nõrk, teisile keskmine. Tendents selgusetu.

Nädala keskmiselt maksus veiseliha:

(Suuril, rammusail) pullel 50—52 s ja keskmisil 49—51 s kg. Eluskaalu järgi maksusid suuremad pullid 30—32 s kg.

Väiksemate pullide liha: rammusail 47—50 s, keskmisil 45—48 s ja lahjadel 43—46 s kg. Eluskaalu järgi 25—26—30 s kg.

Lehma- ja härjaliha: nuumatuil 55—60 s, rammusail 46—53 s, keskmisil 37—43 s ja lahjadel 30—35 s kg. Eluskaalu järgi maksusid lehmad 18—23—30—34 s kg.

Mullikalaha: nuumatuil 53—58 s, rammusail 50—52 s, keskmisil 43—47 s ja lahjadel 37—43 s kg. Eluskaalu järgi maksusid mullikalad 20—24—30—34 s kg.

Vasikaid turustatakse juba rohkem. Nõudmine keskmine. Tendents nõrgeneb.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas		1938. a.	1937. a.	1936. a.
	14./XI 20./XI 1938	7./XI 13./XI 1938	1./I kuni 20./XI	1./I kuni 21./XI	1./I kuni 22./XI
VOI (tonni) Butter (tons)	219,1	198,9	13468,4	12208,4	9606,9
Sellest:					
Saksa	143,2	108,7	4746,0	4510,6	4017,2
Inglise	75,8	86,8	8678,5	7521,1	5418,8
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	229	396	40385	39945	42994
Sellest:					
Inglise	92	162	15842	5641	17020
Saksa	137	234	21922	33728	21495
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	41,0	40,6	1824,5	1942,7	2020,8
LINA (tonni) Flax (tons)	15,2	40,5	5284,6	5492,9	6605,4
Sellest:					
Inglise	15,2	30,4	2610,7	1732,4	2948,6
Belgiase	—	—	167,1	211,7	231,9
Soome	—	10,1	827,9	311,6	466,3
Saksa	—	—	1156,0	2389,3	1258,0
Prantsusse	—	—	352,7	532,3	1541,5

ja elussigade eest:

90—120 kg. raskused	61 s.	eluskaalu-kg.
121—160 „	65 „	„
üle 160 „	61 „	„

— CATTLE AND MEAT MARKET.

Tapetud vasikad ühes naha ja pudemetega maksusid: nuumatud 70—75 s, rammusad 58—65 s, keskmised 50—55 s ja lahjad 47—50 s kg. Eluskaalu järgi maksusid vasikad vastavalt sordile 32—41—46—53 s kg.

Lammaste pakkumine-nõudmine keskmine. Tendents püsiv. Tapetud lambad siseturu jaoks maksusid: rammusad 45—50 s, keskmised 40—45 s ja lahjad 35—40 s kg. Eluskaalu järgi 25—27—30 s kg.

Eksportlambaliha-noteering endine. Nii makstakse eksportlambaliha Tallinna tapamajades headuse järgi 75—80 s kg. Eluskaalu järgi franko saatejaam 27—30 s kg.

Sigade pakkumine keskmine, samuti nõudmine. Tendents selgusetu. Tapetud sead maksusid: noored (eluskaal kuni 30 kg.) 70—74 s, peekonkaalulised 68—74 s, liha- ja rasvasead 68—73 s ja vanad emised 60—65 s kg. Eluskaalu järgi maksusid sead 57 s kg.

TOORNAHKADE TURG. — RAWHIDE MARKET.

Toornahkade turg püsib endiselt kindlana. Ainult lambanahkade hinnas ilmnes väike nõrgenemine. 14. XI—20. XI noteeriti toornahkadele järgmised hinnad:

Veisenahad, toorelt I sort 70 s kg ja II — 63 s kg. Teise sordi alla kuuluvad kõik nahad, millel on 4 ja rohkem tõuguauku.

Vasikanahad, toorelt kr 3.15 tk. ning raskemad nahad kaalus üle 3,5 kg ühe kg hind kr 1.—.

Lambanahad, toorelt kr 1.50—2.75 tk., sõltuvalt suurusest ja villa pikkusest.

Hobusenahad, toorelt raskusega alla 20 kg kr 8.— ning raskemad nahad üle 20 kg — kr 11.— tk.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunahindade kujunemises võis välis- turul m. n. märkida väikest lõdvenemist. Soojade ilmade tõttu muutus nõudmine kanamunade järele tagasihoidlikuks, mistõttu ka hindade liikumine tõususuunas jäi ära ning Inglises näitas isegi väikest tagasiminekut. Meie eksportmunadele noteeriti endine hind, s. o. 130 s. kg franko kogumispunkt. Siseturumunade hinnaks noteeriti 120 s. kg franko kogumispunkt, mis on võrdne e. n. hinnateeringuga.

Kuna Taanis on kanamunatoodang noorte kanade munelehallkamisega suurenevas,

näib olevat tõenäoline, et välis- turul on muhahinna kõrgeim tase k. a. juba saavutatud. Edasine hinnaliikumissuund oleks seega lan- gev, mõne erakorralise lühemaajalise tõusuga. Siseturul võib aga talvekuul kanamunade hind püsida praegusel tasemel, s. o. sõltumata välis- turuseisundi muutusest.

M. n. maksusid kanamunad siseturul s. paar:

Tallinnas	15—18	Valgas	15
Tartus	15—16	Rakveres	14—15
Viljandis	16—17	Narvas	14
Pärnus	15—20		

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinnad püsivad endisel tasemel. Nii noteeriti 21. nov. s. a. Tallinna kohta järg- mised hinnad: I valiku rõõskpiim lahtiselt, müügil piimakauplustele 13 s. l. ja müügil piimatööstustele 12 senti liiter. II valiku rõõskpiim, lahtiselt, müügil piimakauplustele 11 s. l. ja müügil piima- tööstustele 10 senti liiter. Piima järele nõud- mine hea, kohati on piimast linnakauplustes puudus, kohati jätkub.

Väikemüügil maksus piim piimakauplus- tes möödunud nädalal senti liiter:

	I valik		II valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	18—19	—	15—16	18
Tartu	16—17	12	—	10
Narva	15	13	—	11
Pärnu	17—19	13	—	12
Valga	15	—	—	10—11
Rakvere	15	—	—	11
Võru	—	—	13	10
Viljandi	15	—	—	11—12
Tapa	—	—	11	10

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Teraviljahindade liikumine välis- turul toimus m. n. üldjoonis e. n. tasemel, kusjuures rukki- ja maisihind pisut paranes. Nii noteeriti m. n. keskmiselt välis- turul teravilja- hindadeks: nisu Liverpoolis — kr. 8.86 kv, Chicagos — kr. 9.00 kv, ja Winnipegis kr. 8.35 kv. Rukkihinnaks noteeriti Chicagos 6,35 kv ja Winnipegis kr. 6,03 kv ning maisi- hinnaks Chicagos — kr. 7.21 kv.

Hindade paranemist on põhjastanud nõudmise suurenemine, kusjuures ka seda on soodustanud P.-Am. Ühendriige ja Kanada

tegeliku teravilja kogusaagi vähenemine võr- reldes eelhinnanguga. Praegune madal hin- natase on USA-s tõstnud teraviljakasvu- pindade vähendamisküsimuse 1939. a. Vas- tavalt sellele kavatakse nisukasvupinda 1939. a. vähendada 52 milj. aakrile 1938. a. 82 milj. aakri vastu. Kuna aga nisutagava- rade kujunemine näitab tõenäoliselt suurene- mist kuni 1939. a. juulini, ei ole ka ses asja- olus loota erilist soodustust nisuhinna para- nemiseks 1939. a. I poolel.

Siseturul on teraviljahinnad püsivad vii-

maseil nädalail võrdlemisi stabiilsed. Nii		Rukis	Nisu	Oder	Kaer	
maksus m. n. teravili linnades s. kg.		Pärnus . . .	15—16	20—22	14—16	10—13
	Rukis	Valgas . . .	16	23	16	15
Tartus . . .	15	Rakveres . . .	15	18—20	14—15	10
Viljandis . .	14,5—16	Narvas . . .	16	25	16	13
	Nisu					
	Oder					
	Kaer					

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linaturu kujunemises võis m. n. märgata väikest kõvenemist.

Linakokkuost ja -müügid on juba alanud kõigis mais peale NSVL-u.

Läti linamonopol on ostnud senini kokku ca 200 tn lina uuest saagist, kusjuures linamihust hinnatakse märksa kõrgemaks kui m. a. M. n. müüs Läti linamonopol 3 600 tn lina hinnaga £ 39 kullas fob peamiselt Inglisse, Belgiasse ja Prantsusse. See hind vastab £ 70 cif R-sordi alusel.

Leedu linaga on olukord senini veel vaikne. Kuid proovid näitavad ka siin tunduvat mihuse paranemist.

Poolas on standardimata lina väljavedu pandud tolli alla 100 zl. 100 kg. Kui lina on nõuete kohaselt standarditud, on lina väljavedu vaba.

NSVL-ust ei ole senini tulnud proovisaa-detisi, samuti ei ole veel avaldatud müügi-hind. Loodetakse det. keskel selgust.

Belgias on nõudmine kõrgemate mihuste järele endiselt kindel. Keskmiste ja madalamate mihuste hind on kõvenenud.

Linahinnad šotis:

	16. XI 38	9. XI 38
Võru Petseri R	£ 69—70.10	£ 69—70
Pärnu ülepuhastatud R	£ 70—70.10	£ 69—70

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

M. n. oli kartulite väljavedu veidi elavam kui e. n. Kogusummas veeti kartuleid välja 3000 kv, sellest ca 2000 kv seemnekartulina ja ülejäänud osa söögikartulina.

Paaril viimasel nädalal oli elavam kartulite väljavedu Viru rannas. Nov. on senini veetud Soome ca 2500 kv kartuleid. Okt. vedasime Soome ligi 4000 kv. Seega on k. a. sügisel läinud Soome kokku ca 6500 kv kartuleid. M. a. okt. ja nov. vedasime Soome ca 3500 kv. Kartulite väljavedu Soome on seega suurenenud. Suurema nõudmise tagajärjel kerkisid ka hinnad 30—40 s kv. Käesoleva kuuga lõpeb sügisene kartulite vedu purjekatega Soome.

	16. XI 38	9. XI 38
Pärnu takk I sort	£ 51—52	£ 50—51
Läti-Livoonia	£ 71—71.10	£ 70—71
NSVL-u kastele IV gr. I sort	£ 90—98	£ 90—98

Viimasel nädalal on linahind siiski teatud määral paranenud.

Linahindade noteerimiskomisjoni koosolekul Tallinna börsil 18. XI k. a. noteeriti linakokkuostuhinnad riiklike standardsortide alusel franko kokkuostja ladu kg-lt s.:

	Võru- ja Petserimaal	Mujal Eestis
R	106	104
HD	97	95
D	88	86
OD	79	77
LOD	70	68
H	61	59
Takk I sort		68
Takk II sort		58
Takk III sort		48
Ehitustakk		15—20

Tendents rahulik.

Petseri laadale 15. XI toodi 8 vagunit, s. o. 80 000 kg lina, mis müüdi hinnaga kr. 1.05—1.07 R-sordi alusel, ja 10 000 kg lina-seemet hinnaga 15,5—16 s kg.

Ka mujal Eestis hakkab juba tulema lina turule.

Lääne rannas on samuti lõppemas kartulite väljavedu. M. n. läks veel paar purjekat Stokholmi. Hinnad püsivad e. n. tase-mel.

Piiritusvabrikuist tõõtlevad juba ligi pooled Riigi poolt tellitavat piirituskogust ja hinnad on veel selgumata. Piiritusvabrikuis ostetakse kartuleid suuremal arvul tagavara-aks, et kindlustada suurema koguse piirituse valmistamist. L.-Eesti vabrikud ostavad järjest Virumaaalt kartuleid.

Kartulihindade noteerimiskomisjoni koosolekul 21. XI 38 noteeriti Börsikomitees järg-mised hinnad:

1. Söögikartul: Viru rannas kr 3,50 kv; Lääne rannas kr 3,30—3,50 kv.

2. Seemnekartul: majesteet kr 4,10—4,40 kv, varane kollane kr 4,10—4,40 kv, bintje kr 5,00 kv, yorgi hertsog kr 5,25 kv.

Seemnekartuli-hind 100% eksportkõlbliku valiku eest vastavalt tunnustamisklassile.

3. Tööstuskartul: tärklis- ja piiritusvabrikuis 13 s tärklise-kg ehk kr 2,50—3,00 kv. Tendents kindel.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Keskmise mihusega lauaõunte hind on Tallinna turul pisut tõusnud — 40—65 s. kg. Parimaist l. kuldrenett-õuntest nõutakse kuni 75 s. kg, tartu roosõuntest kuni 70 s. kg. Trebuu-sordiste õunte hooaeg hakkab lõppema, nad ei säili enam hästi, mistõttu nende mihus ja ka hinna ülemmäär on langenud 90 s-lt 80 s-le kg.

Sigurite eksport algas paari nädala eest. Kokkuostuhind suurel arvul on võrreldes m. a-ga jäänud samale tasemele — 17 s. kg, kuna see, näit., sibulatel on 5 s. kg-lt langenud.

Jõhvikate eksport jätkub võrdlemisi hoogsalt.

M. n. ei noteeritud aedsaaduste hindu.

Nov. esimesil nädalail eksporditi aedsaadusi kg:

	7.—13. XI	14.—20. XI
Õunu	15 109	23 950
Sibulaid	—	1 500
Sigureid	11 250	50 000

	7.—13. XI	14.—20. XI
Konservkurke	11 285	6 357
Mustõstra-vesihoidiseid	10 850	8 201
Mustika-vesihoidiseid	—	1 650
Punase sõstra-vesihoidiseid	—	33
Karusmarja-vesihoidiseid	1 000	33
Maasikaid, konserv.	803	—
Jõhvikaid	50 250	55 046

Õunad, sibulad, sigurid ja konservkurgid eksporditi kõik Soome, vesihoidised ja maa-sikakonservid Inglisse, kuna jõhvikad saadeti kõik Saksa.

Tallinna turul maksusid jaemüügil 21. XI:

	s. kg.	s. kg.
Õunad	25—80	Kõrviis 10—15
Jõhvikad	25—30	Rõigas 200—250
Tomat	25—200	
Sibul, vene	23—25	s. tk.
Peakapsas	8—10	Lillkapsas 10—45
Hapukapsas	20—25	Kurgid, hapend. 2—6
Kaalikas	8—10	Kurgid, konserv. 4—7
Peet	12—15	s. kimp
Porgand	10—15	Redis 8—12

KALATURG. — FISH MARKET.

M. n. tormide vaheaegadel andis kalastus võrreldes hilisülgise hooajaga paiguti rahuldavaid saake. Toodangus esines peamiselt siseturukala: siig, vimb, särg ja ahven, kuna teisi kalasorte, eriti ekspordiks vajalikke, leidis vähe, mistõttu kalakauba väljavedu arenes nõrgalt.

Nädala kestel veeti välja merevete toodangust elushaugi Rootsi ca 2000 kg ja sisevetest Rootsi koha 2050 kg, Soome latikat 1250 kg ja tagavaradest sumpades säilitatud angerjat 950 kg.

Siseturu-kalakaubanduses, eriti Tallinnas, valitses võrdlemisi rahuldav tegevus. Rohkesti oli müügil merevetest siigu, 60—80 s kg, vimbu 30—35 s kg, särgi 20—25 s kg ja lähemaist randadest elusvärsket ahvenat 50—60 s kg.

Sisevetest: ahvenat suuruse ja kvaliteedi järgi 25—40 s kg, latikat 30—60 s kg,

haugi 40—50 s kg rääbist 50—60 s kg, lutsu 40—45 s kg.

Väikesel kogusel tuli müügile ka plommitud iherust (mereforell) 170—175 s kg. Koha oli müügil endiselt vähe. Parima kvaliteediga koha 120—130 s kg.

Tartu kalahallis ja Narva turul oli müügil peamiselt sisevete kala.

Narvas: ahven 15—35 s kg, latikas 25—35 s kg, rääbis 50—60 s kg, koha 100—120 s kg, haug 50—60 s kg, kohaliku päritoluga lutsu (elus) müüdi 50—60 s kg, silmu (elus) 65 s kümme tk.

Tartus: ahven 8—30 s kg, koha 80—100 s kg, kiisk 8—12 s kg, latikas 15—50 s kg, haug 30—40 s kg ja rääbis 50—55 s kg.

Räimekaubandus. Kalasaagi vähesuse tõttu räimi müügil vähe. Kalasadamas maksti 16—25 s kg. Turul müügihind 25—30 s kg. Elava nõudmise ja siseturu ra-

huldamiseks suurenes värske kilu ja räime sissevedu Soomest. Laupäeval Tallinna turul oli rohkesti soome päritoluga räimi hinnaga 25—28 s. kg. Narva turul puudus räim. Tartus oli müügil paldiski räime 20—25 s. kg.

Kilusaak kannab kõikuvat iseloomu. Üksikuil päevil oli kilupüügikeskuses Viru rannas Paldiski ja Saaremaal rahuldavaid kilusaake, kuid sellest kogusest ei piisa siseturumüüdumiste rahuldamiseks. Eriti suurt puudust tunnevad kalatööstused. Nende nõuete rahuldamiseks tuleb sisse soomest värsket kilu. Kaup võrdlemisi rahuldava kvaliteediga, hinnaga 3,5—4 Smk. Tallinn Sadam.

Turski müügil rohkesti. Tallinnas hind 12—20 s. kg, Tartus 15—25 s. kg, Narvas 35 s. kg.

Soolakalakaubandus. Värske kilu ja räime vähesuse tõttu suureneb nõudmine soolakala järele. Kodumaist soolatud, kuivatatud silku müüdi 30 s. kg, Soome

silku 25 s. kg, soolatud turski 25 s. kg, soolastiga 80—100 s. kg. Soolatud võrtsidega kilu 80—100 s. kg, 3 kg plekknõu täis võrtsitatud kilu 2.20 s. (ühes nõuga), Narvas soolatud, võrtsitatud kilu 60 s. kg, soome silk 20 s. kg ja soolatursk 35 s. kg.

Kalakaubahindade noteerimiskomisjoni poolt 21. XI k. a. noteeriti järgmised kokkuostuhinnad:

1. Angerjas, elus ekspordikõlblik, rändangerjas must-valge kaal alates 0,4 kg — Kr. 1,70 fr. rannik.

2. Koha värske ekspordikõlblik kvaliteet: I kaal 1—3 kg — Kr. 0,90 kg, II alates 38 sm kuni 1 kg Kr. 0,75 kg fr. rannik.

3. Haug — värske, ekspordikõlblik mere valik 1—3 kg Kr. 0,40 — järve valik 1—3 kg Kr. 0,30 kg fr. rannik.

4. Latikas, värske ekspordikõlblik Kr. 0,30 kg franko rannik.

Tendents kõigil sortidel kindel.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

15. novembril 1938. a.

PASSIVA

1. Kattvara: — <i>Reserve:</i> kuld: rahas ja kangides 34 293 190,58 välisraha 16 080 798,09	1. Põhikapital — <i>Capital</i> 5 000 000,—
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Cctn.</i> 1 053 040,68	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i> 1 080 455,23
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i> kaubavekslid 9 360 273,22 põllumajandusl. 2 036 983,09 metsatööstusl. 88 173,10	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i> a) pangatähed liikvel 50 571 792,— b) jooksvad arved: valitsuse 19 063 223,85 pankade 10 923 614,29 teised 2 141 382,98
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i> valitsusele — teistele *) 11 739 302,16	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i> 16 624 723,70
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i> 3 434 725,17	
6. Muud aktiivid — <i>Other Assets</i> 27 373 729,86	
<u>105 410 196,55</u>	<u>105 410 196,55</u>

Kattvara vahekord jooksvate kohustustega: } 60,91%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 798 480,10
Includes Ekkr. 798 480,10 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

POOLA.

Poolaga liidetud maaala majanduslik tähtsus.

Economic Importance of Area Ceded to Poland.

Tšehhoslovakkialt Poolale läinud maa-ala on ca 1050 km² ja sellel elab 260 000 kuni 220 000 elanikku. Neist saab ainult umbes 1/3 ülalpidamist põllumajandusest. Põllumajandusliku maa-ala suurust arvestatakse umbes 80 000 ha, mis on ositatud ca 35 000 majapidamisele. Järelikult on iga majapidamise suurus ainult ca 2,5 ha. Suured on aga maapõuevarandused. Kõrgeväärtusliku ja kokseeriva söe lademed on võimaldanud tegevust 15 kaevandusele, millised kuuluvad 5 ettevõttele. Nende kaevanduste toodanguvõimet arvestatakse 8—9 milj. tn aastas, tegelik toodang on olnud aga senini keskmiselt 6,5 milj. tn aastas. Sõetagavarade üldkogust hinnatakse 4000 milj. tn. Mitte vähem tähtsad on rauamaagilademed. Tähtsaim sulatistööstus asub Trzyniečis.

Praegu on tegevuses neli kõrgahju, millised on tehniliselt varustatud kõige uemate

seadistega. Nende päevatoodang on kokku ca 1490 tn ehk 550 000 tn toorrauda aastas. Toodang tugineb peamiselt omil maakidel ja ka Rootsist ja NSVL-st sisseveetavail maakidel. Koks saadakse omilt tööstusilt.

Terasetööstused toodavad aastas ca 600 000 tn terast. Tegevuses on 12 tavalist 45 tn-st Martini ahju, üks Wellmanni-süsteemi 100-tn-se mahuga ahi ja üks 4-tn-ne elektriahi ning üks väike 3-tn-ne Bosshardt-süsteemi ahi. Pealeselle on sulatistööstusi veel teisis kohtades (Bohumin).

Võrreldes Tšehhoslovakkialt ülevõetud maa-ala söe- ja toorraua- ning terasetoodangut kogu Poola senise toodanguga selgub, et tema sõetoodang on üle 20% kogu Poola senisest sõetoodangust, toorrauatoodang — ca 100% ja terasetoodang — ligi 50% kogu Poola senisest toodangust.

Viljahindade kujunemine Poolas uue lõikuse järgi.

Development of Grain Prices After New Harvest in Poland.

Hinnad Varssavi, Poznani ja Lwow'i no-teeringute keskmise järgi zł. 100 kg:

	23.VII	6.VIII	27.VIII	10.IX	24.IX	8.X	29.X
Nisu . . .	26.01	22.67	21.87	20.82	19.86	20.25	20.52
Rukis . . .	20.37	15.61	15.50	14.88	14.03	14.46	14.48

	23.VII	6.VIII	27.VIII	10.IX	24.IX	8.X	29.X
Kaer . . .	18.85	19.45	15.28	14.62	14.90	15.18	15.70
Oder . . .	17.87	15.54	15.14	15.18	14.97	15.15	15.13
Oder, õlle .	—	—	—	16.75	16.62	17.58	17.66

Valutamääruste kõvendamine Poolas.

Tightening Restrictions Concerning Foreign Currency in Poland.

Dekreediga 6. XI s. a. (Dziennik Ustaw nr. 85, 7. XI 1938) kõvendati valuutamäärusi. Nende määruste kohaselt on igasugune käsutamine füüsiliste või juriidiliste isikute poolt, kellede elukoht või asukoht on Poolas, välismaal nende omanduses olevate maksevahendite, kulla, protsent- ja dividendpaberite ning nende kupongide, korjandus- ja hoiuraamatute, ükskõik mis alusel välismaal saadaolevate summade, nende omanduses olevate kinnisvarade ja kõigi teiste varandus-

õiguste kohta ilma deviisikomisjoni loata keelatud, vaatamata kas see toimub riigis või välismaal.

Füüsilised ja juriidilised isikud, kellede elukoht või asukoht on Poolas, on kohustatud: a) andma üles ja palkkuma miitigiks või andma miitigiks või inkassoks seits määratud asutisile välismaal nende omanduses olevad välismaised maksevahendid ja kulla, välismaised ja siseriiklikud välisrahas ettenähtud protsent- ja dividendpabe-

rid ning nende paberite kupongid, välismaal ükskõik mis alusel saadaolevad summad, välismaal omanduses olevad kinnisvarad ja

kõik muud varandusõigused. Välismaal asuvad kinnisvarad kuuluvad ainult ülesandmisele, neid ei tule pakkuda müügilks.

SOOME. Väljaveopreemiad Soomes. — *Export Premiums in Finland.*

Soome valitsuse otsusega 10. skp. alates makstakse karjasaadustelt väljaveopreemiaid Soomes järgnevalt:

1. või kilolt	6.50
2. kvaliteetjuustu kilolt või karpjuust- tult, mille kuivaine sisaldab üle 50% rasva kilolt	3.50
3. muult juustusortidelt kg-lt	2.50
4. sealihaga kg-lt	2.50

5. loomaliha kg-lt	1.--
6. soolatud või suitsutatud põhjapõdra- liha kg-lt	1.50
7. värskelt põhjapõdraliha kg-lt	1.--
8. elussigadelt 1 kg eluskaalu kohta	1.50

Inglise veetavalt soolatud või suitsuta-
tud sealihalt, kui seda Inglise ei viida
edasi, ei maksta preemiaid, samuti ei maks-
ta preemiaid Ühendriigesse veetavalt juust-
tult.

TAANI. Taani-Saksa kaubandus. — *Danish-German Trade.*

Berlinis allakirjutatud Taani-Saksa kau-
banduslepe kohta 1939. aastaks avaldas
Taani välisministeerium teadaande, milles
õeldakse, et uus kokkulepe on olulistes osa-
des senise pikendus.

1934. a. asutatud valitsuskomisjonid jää-
vad püsima, samuti Taani-Saksa segakomis-
jon, kelle ülesandeks on korraldada taani
põllumajandussaaduste mahutamist saksa
turgudel.

Uue kokkuleppe lisana sõlmiti, nagu va-
remal aastail, Taani Nationalbankeni ja
Saksa Verrechnungskasse vahel lepe, mille
põhjal kõik maksmised kaubavahetuse alal,
arvatud välja transiit, peavad toimuma klii-
ringu kaudu.

Ajalehe „Social-Demokraten“ teatel oli
1938. a. nähtud ette Taani ekspordi suuru-

seks 185 milj. marka, mida loetakse võrdu-
vaks 350 milj. Tkr-ga. Kui suureks eksport
k. a. faktiliselt kujuneb, ei saavat praegu
veel öelda, kuid kava püütavat teostada era-
korraliste valuuta-atestide väljaandmisega.
Üldiselt on aga sel stügisel Taani import
Saksast vähenenud.

Ajaleht „Politiken“ arvestab Taani k. a.
ekspordisummaks ainult 315—320 milj. Tkr.

Kalaekspordi alal oli „Politikeni“ teatel
senini raskuseks, et ei saadud täiesti ka-
sustada kindlaksmääratud kontingenti an-
gerjate jaoks, kuna Saksas ei tahetud
maksta seda hinda, mida võidi angerjate
eest saada mujal. Kontingendist on selle ta-
gajärjel üle 200 000 RM kasutamata. Nüüd
olevat taani delegatsioonil õnnestunud neid
200 000 RM viia üle soolaveekalade kontin-
gendile, eriti heeringaile.

BELGIA. Angerjate import Belgiasse. — *Import of Eels into Belgium.*

1938. a. 3 kuu mai-juuni jooksul veeti
Belgiasse sisse angerjaid 4543 kg 63 460 fr.
väärtuses. Sissevedu toimus:

Aprillis	
Hollandist	1 634 kg. 24 030 fr.
Taanist	27 „ 200 „
Kokku 1 661 kg. 24 230 fr.	

M a i	
Hollandist	1 362 kg. 17 982 fr.
Taanist	8 „ 70 „
Britist	39 „ 300 „
Kokku 1 409 kg. 18 352 fr.	

J u u n i s	
Hollandist	1 478 kg. 20 878 fr.

Angerjate sissevedu toimub peagu erand-
ditult Hollandist.

Antverpeni ja Rotterdami sadama tegevus 1938. a. I poolel.

Harbour Activity of Antwerp and Rotterdam during I Half of 1938.

Antverpeni sadama kaupade läbikäik 1938. a. I poolel võrreldes 1937. a. I poolega vähenes 2 050 976 tn. Sellest langes impordi arvele 600 010 tn ja ekspordi arvele 1 450 966 tn.

Kaupade läbikäik sadamast 1938 ja 1937. a. I poolel tuh. tn.

	Mere kaudu		Kanalite ja jõgede kaudu		Raudtee kaudu		Kokku	
	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937
Väljunud	5 906	6 506	2 368	2 758	839	—	9 113	9 264
Saabunud	5603	7 054	2 921	2 224	199	—	8 123	9 878
Läbikäik	11 509	13 560	4 689	4 982	1 038	—	17 236	18 542

Sadamasse imporditud kaupadest oli märgata vähenemist peamiselt (tuh. tn): teravili — 311, kivisüsi — 159, elusloomad — 67, paber — 55, raud ja teras — 47, puumass — 43, mineraalõlid — 32, vill — 27 jne. Seevastu näitasid tõusu järgmised kaupad (tuh. tn.): metsamaterjal — 96, suhkur — 71, seemnevili — 32, mineraalid — 28, puuvili — 15 jne.

Ekspordi tagasimineku avaldus peamiselt järgmises kaupades (tuh. tn): teras ja raud — 810, tsement — 169, keemiasaadused — 51, kivisüsi, linnas ja kartul igaüks 49, tahvelklaas — 35, mineraalõlid — 25, paber — 16 jne. Seevastu näitasid tõusu masinad — 17, kuiv. aedvili — 10, suhkur — 10 jne.

Rotterdami sadama tegevus 1938. a. I poolaastal arenes soodsamalt kui Antverpeni oma. Võrreldes m. a. esimese poolega vähenes kaubanduse üldläbikäik vaid 713 031 tn, kusjuures vähenemine oli tingitud ainult ekspordi kahhanemisest 1 343 844 tn. Import tõusis seevastu 630 813 tn. Toome arvustiku Rotterdami sadama kaubaliikumisest 1938 ja 1937. a. esimesel poolaastal (tuh. tn):

	Mere kaudu		Kanalite ja jõgede kaudu		Raudtee kaudu		Kokku	
	1938	1937	1938	1937	1938	1937	1938	1937
Väljunud	11 342	10 711	7 061	8 007	101	—	76 18 504	18 793
Saabunud	8 540	9 884	8 246	7 495	42	—	47 16 829	17 425
Läbikäik	19 882	20 595	15 307	15 502	143	—	123 35 333	36 218

Nimetatud sisseveo tõusu võrreldes m. a. esimese poolega tegid kaasa peamiselt järgmised kaupad (tuh. tn) mineraalid — 683, mineraalõlid — 57, suhkur — 55, sojaoad — 50, puuvili — 27 jne. Sealjuures vähenes järgmiste kaupade sissevedu (tuh. tn): kivisüsi — 237, teravili — 94, maapähklid — 61, toiduõlid — 52, mets — 21, seemnevili — 26, loomasaadused — 13 jne.

Väljaveo languses esinesid järgmised kaupad (tuh. tn): kivisüsi — 1359, metallid — 53, õlid ja rasvad toiduks — 40, teravili — 39, kartul — 26, mineraalõlid — 23, paber — 23 jne. Seevastu tõusid: mineraaltooted — 162, puu- ja puusaadused — 8, keemia- ja farmatseutilised ained — 6 ning masinad — 3 tuhat tn võrreldes m. a.

Kõrvutades Antverpeni ja Rotterdami kui 2 võistleva sadama tegevust näeme, et Antverpen kannatab enam konjunktuurisurve all kui Rotterdam. Selle põhjust tuleb otsida peamiselt töötasude ja tööaja piiramises, milline mõjustab eriti Antverpeni kui transiitsadama tegevust. Seetõttu vähenes peamiselt mineraalide läbikäik, milleks Antverpeni sadamas on kõik tehnilised eeldused, et vastavate laadimisvõimete abil suurendada sadama läbilaskevõimet. Suurenemist näitab seevastu transiit Rotterdami sadama ja veeteede kaudu. Eriti peab siin mainima kivisöetransiidi suurenemist Prantsusse, nimelt 109 tuh. tn-lt 1937. a. I poolel 177 tuh. tn-le k. p. I poolel. Antverpeni merekaubanduse läbikäigu tagasimineku avaldub ka Belgia siseveete kasutamise ja kaubaliikumise vähenemises Antverpeni tagamaale. Osalet näivad seks mõjuvat kaasa kitsendused uues Belgia-Prantsuse kaubanduslepingus 1937. a. okt. Pealeselle vähenes Antverpenisse suunatud kauba liikumine Reinil. Rotterdam on siin paremas seisundis. Hollandi jälgib hoolega asjakäiku ja püüab vältida põhjust, millised võiksid mõjuda sama halvavalt Rotterdami sadama tegevusele. Praeguse konjunktuuri paremuste säilitamise abinõud Rotterdamis on ajanud pinevaks 2 sadama vahelise võistluse, milline oli alati intensiivne.

Teisalt ollakse aga Rotterdamis teadlik, keskusis algatusi, millised on suunatud eba-
 et Antverpeni sadama tööolude muutudes terve võistluse vastu ja töhusa koostöö-
 võidakse kaotada senise edu eeldused, ja see- aluste leidmiseks Antverpeni ja Rotterdami
 tõttu on tehtud mõlema sadama kaubandus- sadama vahel.

Eesti väliskaubandusbilans tähtsamate riikidega oktoobris 1936/38. a. 1000 kr.
Estonian Trade Balances with Principal Countries, October 1936/38 (in 1000 Kr.).

	Oktoober			1. I. — 31. X				October			1. I. — 31. X				
	Aasta	Väljaveedu	Sisaveedu	Saldo	Väljaveedu	Sisaveedu		Saldo	Year	Exports	Imports	Balance	Exports	Imports	Balance
ÜLDSE —	1938	9 633	8 197	+1 436	85 554	90 736	- 5 182		1938	234	193	+ 41	1 427	2 735	-1308
TOTAL . . .	1937	11 085	11 134	- 49	85 751	92 830	- 7 079	Holland . . .	1937	213	198	+ 15	1 985	2 880	- 895
	1936	6 422	8 350	-1 928	68 019	70 086	- 2 067	Netherlands	1936	179	251	- 72	1 387	1 568	- 181
Sellest —	1938	8 197	1 496	+1 701	80 395	15 793	+14 602		1938	47	114	- 67	804	1 040	- 236
Thereof:	1937	4 119	1 768	+2 351	80 841	15 539	+14 802	Belgia . . .	1937	54	449	-395	1 278	2 650	-1372
Briti	1936	1 844	1 469	+ 375	25 818	12 853	-12 965	Belgium	1936	94	258	-164	1 087	1 848	- 761
United Kingdom	1938	3 247	2 480	+ 767	25 276	23 572	- 3 296		1938	189	68	+ 71	1 279	1 610	- 331
	1937	3 960	2 545	+1 415	24 981	24 500	+ 481	Poola . . .	1937	89	210	-121	1 257	1 760	- 503
Saksa . . .	1936	1 458	2 428	- 970	14 504	21 508	- 7 004	Poland	1936	117	758	-636	857	1 519	- 662
Germany	1938	208	594	- 386	3 862	5 867	- 2 005		1938	73	46	+ 27	996	317	+ 679
U. S. A. . . .	1937	487	911	- 424	2 677	7 484	- 4 807	Norra . . .	1937	49	60	- 11	1 264	368	+ 896
U. S. A.	1936	894	619	+ 275	2 497	6 367	- 3 870	Norway	1936	75	21	+ 54	1 238	205	+1028
	1938	116	98	+ 18	1 162	1 015	+ 147		1938	117	103	+ 14	288	955	- 667
Läti	1937	82	68	+ 14	979	1 128	- 144	Itaalia . . .	1937	34	89	- 55	606	1 302	- 696
Latvia	1936	28	158	- 130	984	1 931	- 947	Italy	1936	0	81	- 81	562	629	- 67
	1938	111	345	- 234	2 183	2 316	- 133	Tšehho-	1938	4	43	- 39	676	1 313	- 637
Prantsuse . .	1937	177	222	- 45	2 602	2 040	+ 562	slovakkia .	1937	39	74	- 35	541	1 277	- 736
France	1936	160	141	+ 19	3 385	1 411	+ 1 974	Czechoslovakia	1936	33	68	- 35	426	627	- 201
	1938	447	609	- 162	3 919	7 457	- 3 538		1938	116	1	+115	381	17	+ 364
Rootsi . . .	1937	318	935	- 617	3 380	6 045	- 2 665	Hispaania . .	1937	4	1	+ 3	163	236	- 73
Sweden	1936	314	265	+ 49	4 055	3 830	+ 225	Spain	1936	0	2	- 2	164	308	- 144
	1938	375	458	- 83	4 778	3 986	+ 842		1938	104	4	+100	767	245	+ 522
Soome	1937	483	1 029	- 546	4 888	4 074	+ 814	Leedu	1937	18	23	- 5	469	35	+ 434
Finland	1936	720	439	+ 281	4 277	2 535	+ 1 742	Lithuania	1936	60	11	+ 49	455	408	+ 47
	1938	504	379	+ 125	3 074	4 489	- 1 395		1938	30	41	- 11	132	536	- 404
N. S. V. L.	1937	373	1 020	- 647	3 165	6 074	- 2 909	Sveits	1937	30	77	- 47	352	648	- 296
U. S. S. R.	1936	396	350	+ 46	2 570	3 364	- 794	Switzerland	1936	52	66	- 14	278	408	- 130
	1938	6	11	- 5	46	103	- 57		1938	20	26	- 6	143	238	- 95
Ungari . . .	1937	4	14	- 10	51	779	- 728	Kreeka . . .	1937	-	20	- 20	15	199	- 184
Hungary	1936	3	8	- 5	31	27	+ 4	Greece	1936	1	22	- 21	5	190	- 185
	1938	-	23	- 23	25	240	- 215		1938	28	43	- 15	196	375	- 179
Bulgaaria . .	1937	-	25	- 25	0	268	- 268	Türgi	1937	2	40	- 38	202	344	- 142
Bulgaria	1936	-	18	- 18	105	150	- 45	Turkey	1936	4	37	- 33	171	194	- 23
	1938	117	98	+ 19	1 202	1 788	- 406		1938	1	230	- 229	137	1 950	- 1813
Taani	1937	81	122	- 41	965	1 979	- 1 014	Egiptus . . .	1937	21	172	- 151	327	2 109	- 1782
Denmark	1936	165	148	+ 17	1 884	1 887	- 3	Egypt	1936	12	103	- 91	95	1 011	- 916